

Stud. phil.
Elzas Robs.

mtr. 16418.

Studiju darbs.

Porfiriona komentāri.

Horātijā dzeja sajūsmināja ne tikai viņa laika ļaudis, bet arī vēlāk - vairākus gadu simtenus pēc viņa nāves - bija viņa darbi lielā cieņā. Bija cilvēki, kas atzina, ka Horātijā dzeja ir vērtīga, ko var dot kā lasāmvielu skolās.

Lai viņa dzeju, tās valodu padarītu vieglāk saprotamu, radās cilvēki, kas rakstīja šīm dzejām paskaidrojumus. Ir zināms, ka ir bijuši vairāki Horātijā darbu komentātori. Tādi ir: Modests, Valērijs Probs, Terentijs Skavrs, Helēnijs Avrons, Pomponijs Porfirions, Klarāns.

Līdz mūsu dienām ir uzglabājušies Porfiriona komentāri. Šos Horātijā komentārus piemin Hieronīms apoloģ. c. Rufin. 1, 16 puto quod puer legeris... commentarios... et aliorum in alios, Plautum

videlicet, Lucretium, Flaccum (Teufels, II sēj. 73. lpp.)

Porfiriona pasvaidrojumi balstas uz vairākiem avotiem. Tā tieš citēts Suetonijš, epist. 2, 1 sākumā: cuius rei etiam Suetonius auctor est. Arī iepriekš minētais Klarāns, sat. 2. gr. 3, 83 Anticyra oppidum et insula hoc nomine sicut Claranus testatur. Klarānu piemin arī Martiāls 10, 21, 1 quae vis intellegat ipse Modestus et vis Claranus. Par šo Klarānu var atrast aizrādījumu pie Teufela viņa romiešu literāturas vēstures 2. daļā¹⁾. Viņš saka, ka tas varbūt ir tas pats, ko piemin Sēvijs pie Aineīd. 11, 316 Clavianus ait, un ko Seneka app. 66, 1-4 Claranum, condiscipulem meum, vidi post multos annos... senem... viridem animo ac vigentem. Tālāk varam aizrādīt Skauru Horatija sat. 2, 5, 92; Acronu sat. 1, 8, 25 memini me legere apud Helenium Acronem. Viņš dāvojis ap 2. g.s. beigām

¹⁾ Teufels 2. daļā 339. lpp.

Arī viens ir komentējis Horāciju.

Ir sastopami komentāri ar nosaukumu Pseudo-Acro. Šie ir Horācija scholiji masa, kas sastādīta no vairākām daļām un vecākajos rokrastos tie sastopami bez vārda. Tikai 15. g. s. šis vārds ir nepareizi pielikts klāt. Šie scholiji pa lielākai daļai balstas uz Porfīriona komentāriem, bet ir arī sastopamas piezīmes, kas ir tikai pie Pseudo-Akrona.

Sāncs (*Geschichte der röm. Litt.* III, lpp. 188) aizrāda, ka pastāv strīds par to, kas ir vecākie scholiji. Graffenders saka, ka Akrona scholiji ir vecāki par Porfīriona, un ka pēdējais ir tos izlietojis, bet Langenhorsts pierāda, ka šī hipotēze ir maldīga. Ka Porfīrions ir agrāk dzīvojis, tas izrietot no tam ka vietas, kas pie Porfīriona pieminētas ar jeb bez hodie (hodie) tagadnes laikos, pie Pseudo-Akrona pievestas pagātnes laikos,

piem. Hor. carm. 4, 12, 18 hodieque autem Gal-
bae horeia vino et oleo et similibus aliis
referta sunt // Ps. Akrona - Sulpicia horeia
dicebantur, ubi nunc Galbae, illic ole-
um condi consueverat.

Beidzot vēl jāpiemin, runājot par Por-
firiona avotiem, dažās vietās, kā pie
sat. 1, 3, 21 un sat. 1, 3, 90 kur sacīts: qui de
personis Horatianis scripserunt. Teufels,
III sēj. 98 pp. izsaka, ka tas esot no Helenija Akro-
na aizjēmts.

Citādi Porfirions savus avotus apzīmē
ar quidam, dicitur, fertur, alii, non nulli;
putant.

Tālāk es pāriesu pie paša Pompo-
nija Porfiriona un viņa komentā-
ru iztīrīšanas.

Par Porfirionu un viņa dzīvi nav
daudz ziņu. Sāncs savā literatūras vēs-
tures III. daļā 152. lpp. saka, ka viņš dzīvojis
III gs. sākumā pēc Kristus. Tāpat arī

Teufels (III. d. 1489) aizrāda, ka III. gs. pirmajos ga-
 du desmitos viens izsaraustījis kommen-
 tārus Horātijām, kas vēl uzglabājušies
 līdz mūsu laikiem, lai gan vairs
 nav savā vecākajā formā. Gudemans
 (savā *Grundriß der Geschichte der klassi-
 schen Philologie* 127. lpp) aizrāda, ka viens
 dzīvojis pirms Gellija un pēc Julija
 Romana. Dažas vietas, kur pieminēts
 Porfirions, pieved Teufels (III. d. 1490), tā
 Julija Romana citāte, ko varot atrast
 pie Harisijs (gl. 1, 220, 28) at *Porphyrio ex
 Verrio et Festo*; tad *Bern. comment.
 in Lucan. 1, 214* Porfurius „puniceum“ in-
 terpretatus est quasi phoeniceum...
 cornutus vero... Bez tam vēl Pseudo-
 Aurora scholijā Horātijā biogrāfijā
 (Kellera izdev. 1, 3). Teufels aizrāda,
 ka Porfiriona dzimtene laikam bū-
 šot Afrika.

Porfiriona komentārs nodarbojas ar loģisku, retorisku, grammatisku izskaidrojumu. Viņš aizrāda uz grammatiskām konstrukcijām, priekšnesuma veidu, tāpat arī neizmirst aistētisko pusi. Ģūtām domu jeb izteicienu viņš parāda un atviegļina, dažreiz parāda kādā bijusi Horācija doma, paskaidro vai stāsta persona vai lieta, uz ko attiecas dzejnieka vārds.

Jādoma, ka šie komentāri bija pielauzti kādam Horācija tekstam, no var arī redzēt no vienas vietas pēsat. 1, 9, 52 Porfirions. Saka, lai zinātu kurš no saka, vai no kurienes, lai sāt runāt, ir jāievēro, ka tur kur ir divi purnti, ir jāsaprot, ka runā otra persona.

Vēlām paskaidrojumi ir atņemti un apvienoti vienā darbā. Darba rediģētājs ir pielaidis daudzus sāsinājumus.

dawdz ir stripots, sevišķi uz beigām
otrāi satūrā grāmatai, piem. trūkst par
skaidrojumu pie sat. 2, 3 no 103. r. - 141. r.;
sat. 2, 5, 56 - 82. r., sat. 2, 6, 72 - 117. r.;
sat. 2, 5, 22 - 36, un epist. 1, 6, 39 - 62.

Tāpat ir atrodamas vietas, kur no-
rādīts, ka agrāk jau ir pieminēts,
bet tāolus nevar atrast teustā, piem.
sat. 1, 9, 22 De vario infra dicitur.

Vidus laikos šis komentārs ir ma-
zān lietots kā Pseudo-Hrona un tā-
dēļ nav tik ļoti sabojāts kā pēdējais.

Teusts, lai gan ļoti sabojāts, ir sa-
staps kodē kā Vaticanus 3314 no 9. g. s.,
šim tuvu raohuēcijs ir kod. Vaticanus
181 no 10. g. s. No vairākām rīmēm re-
dzams, ka komentārs agrāk bijis
Horatija dziesmu matās pievienots, vē-
lāu diēzgan nemākulīgi atdalīts.

Meiers savā Horatija komentārā
izolē unā lyp. vii airāda uz variā-

kām klūdām piem. Epod. 5, 101 Porfirions
saka: et bene ἐπιπαιδῶς id est dolen-
ter iuxta parentum commemora-
tionem gemitus insertus est: heu.

Vins² neqribot ticēt, ka Porfirions bū-
tu gribejis dot tādu vārda inter-
pretāciju. Ja vins būtu gribejis
ἐπιπαιδῶς tulkojot 'latīniski vins būtu
citādi tulkojis. Līdzīgs piemērs
vins² pieved vairākus. Ļoti bieži
paskaidrojumi sašīwāti, piem.:

carm. 1, 39 χαλκρον δὲ μοι ἦτορ
ἐρείη - id est ferreum pectus.

Zürnālā „Philologische Wochenschrift“
1931. g. № 9 Fr. Valters savā rakstūrā par
Porfiriomu mēģinājis dažas sašīwā-
tās vietas Porfirioma teksta papildī-
nāt. Tā pie Horātijā carm. 3, 18 Fau-
num invocat, quem aiunt (in)ferum
ac pestilentem decem esse; vins²
papildina Porfirioma vārdu „ferum“

ar, in". Pie sat. 1, 87 cum Esquilina re-
gio prius sepulcris et bestis vaca-
ret, primus Maecenas salubritatem
aëris ibi esse (p) fassus hortos con-
stituit; vīnī te izlabo fassus lieto-
dams „pāssus". Porfirions pie epist. 2, 2,
192 et dicit ita se usurum bonis, ut
non obliuiscatur medium ferendum
esse ... naušta, bet Valters te vārdu
„ferendum" izlabo par „ferendum", jo
vīnī salīdzinā Cicerona „de fato" § 39
mihī vīdētur cum duae sententiae
fuisent veterum philosophorum ...
Chrysippus medium ferire voluisse.

Bes šiem augšā piestiešiem pie-
miēm, Valters piemini vēl pāris.

Ar šo es būtu apskatījis Porfi-
riona komentāru vispārējo vēsturi.

Tālāk es parakavēšos pie šiem kom-
mentāriem sīkāk.

Savu Horācija komentārā sākumā Porfīrijs dod dzejnieka biogrāfiju: Kvints Horācijs Flavs, būvlaista tēva dēls, līriķis, viņa tēva Venuzija, vai *Apsūlija* jeb *audumānija*, kā pats atzīstoties sat. 2, 1, 35

Nam Venesinus arat finem sub utrumque colonus, zēns būdams ar *oecāriem* devies uz Romu, kā pats sava epist. 2, 2, 41

Romae nutriti mihi contigit atque doceri. Kad tēvs viņu sūtīja elementārskolā, viņš ar mācītiem līdzekļiem esot uzvarējis tēva nabadsību ar savu talantu.

Juvenelis būdams devies uz Atēnām un tur, pēc tam, kad ticis aizkavēts no pilsoņu kariem, esot sekojis Bruta partijai. Bruta armijā viņam tika piešķirts karieju tribunāts, tur viņš gan ilgi nav palicis, kā citi to darījuši.

Viņš esot nodevies dzejai, saistījis ar to Cezara uzmanību un pēc ilgāka laika sekvos Mecenāta laboēlību

un kļuvis arī Cēzara draugs. Mecenātam
par godu esot rakstījis carm. 1, 1, 1

Mecenātas atavis elite regibus,
un Cēzara labvēlību slavē dziesmā
carm. 1, 2, 51 neu sinas Medos equitare inultos

Te duce, Caesar.

Viņš esot sarakstījis liriskas dziesmas,
sekodams dzejniekam Alkajam, kuru viņš
tā slavē: carm. 3, 30, 13

Aeolium carmen ad Italos

deduxisse modos,

bez tam sarakstījis vienu grāmatu par
dzejas mākslu, vienu epodu, divas vēs-
tulu divas sarunu grāmatas, sekodams
ļoti senam rakstniekam Lucilijam, kura
tas atminas tā sacēdams sat. 2, 1, 29

Lucili ritu, nostrum melioris utroque,
beidzot vienu gadu simtenā dziesmā.

Salīdzinot šo Porfiriona rakstīto
biogrāfiju ar Svetonijā, pēdējā atro-
dam pilnīgāku aprausti. Svetonijs

aprausta Korācija ārējo izskatu: viņš
esot bijis maza auguma un resns.

Svetonijs aizrāda arī Korācija
dzimšanas dienu un mēnesi - 6. decem-
brī, Lucijam Kotam un Lucijam
Torkvātam esot par konsuliem, miris
esot piecdesmit septiņus gadus vecs.

Apglabāts blāvus Mecenātam Eskvilijā.

Pseudo-Akrona komentāros atroda-
mā biogrāfija ir līdzīga Svetonija
sarakstītai. Bez tam viņš vēl aizrāda

ka Korācijs savās dziesmās sarakojis
desmitpadsmit metru veidus. Beigās
pieminēts, ka Korācija komentējuši
Gorfirions, Modests un Helenijs Akrons,
un pēdējais esot par visiem labāk
sarakstījis. Tad seko metru aprakste.

Ar katras odas sākumā šājas
komentāros ir aizrādījumi par
attiecīgās dziesmas pantmēru, kas
pie Gorfiriona nav atrodams.

Odu pantmērs, viņa uzbuve Porfirionu
nav interesējusi.

Pseudo-Horona komentāri līdzīgi
Porfiriona komentāriem nav vienā-
di plaši; dažās vietās ir sīks pa-
skaidrojums citur nedaudz, vai pavisam
trūkst. Var' atrast te daudz vietu, kas
aiņemtas no Porfiriona komentāriem,
piemēram paskaidrojums pie Horati-
ja vēstule pirmās grāmatas pilnīgi
saskan: *epistularum libri tantum no-
mine dissimiles a libris sermonum
sunt; nam et metrum et materia
verborum et communis assumptio
eadem est.*

Tātad es pakaoēsos pie atsevišķām
daļām, kurām Porfirions vairāk
piegriezis savu uzmanību.

Aplūkojot šos komentārus, atro-
dam, ka Porfirions sevišķu vērtību
vērtis Horācija valodas stilam,

izrotājumiem.

Daudzi sastopami aizrādījumi par sastopamām allegorijām. Pievēršam da-

šus piemērus: pie *carin.* 3, 26, 2

et militavi non sine gloria,
tagad allegoriski mīlestību saucot
par kara dienestu.

Pie *carin.* 1, 14, 3 *nonne vides ut*

rudum remigio latus,

tā esot skaidra allegorija, ar kuru
Koratijs apzīmē, ka Bruta kara spēks
esot vājināts un viņa kara pulka spē-
ki mazinājušies.

Pie *epist.* 1, 18, 87 *dem tua navis in alto est,*
nozīmējot, kamēr tu eji laimīgu drau-
dzības ceļu - tas esot tropu-allegorija.

Dažas vietas Porfirions apzīmē ar
grēku vārdu ἄλλοφοικῆς. Tā pie
carin. 1, 14, 14

nil pictis timidus navita puppibus
fidit.

to Horatij sakot allegoriski (ἀλληγορικῶς),
 neko nepalīdzot kārā dižāltības iz-
 rotājumi.

Tāpat daudz ir aizrādīts uz epite-
 tiem, piem. pie carm. 1, 10, 14

Ilio dives Priamus relicto,
 Porfirions saka: dives Priamus oportu-
 ne ἐπίδρευτον nunc dicitur, quia
 tantum scilicet aeni habuerit, quod
 filii corpus exemit.

Pie epod. 2, 47

et horna dulci vina promens dolio,
 neesot jāsaprot dulci dolio kā esot
 teints, bet kā pārnestu epitetu
 „dulcia vina”.

Pie epist. 1, 6, 38 decorat Suadela Venesque,
 Suadela esot Veneras epitets, kas esot
 pārņemts no grieķiem kā Πσιδῆ.

Pie epist. 2, 2, 98 Samnites, iz aizrādīts
 uz metaforu. Samniti esot piemi-
 nēti taolēt, ka viņu cēņa vienmēr

esot stāvoša. Porfīrius saka: Liēkas, ka
 šī metafora vai nu no samnītu gla-
 diatoriem vai no nīknā samnītu
 kara pret romiešiem ir pārnesta.

Pie carm. 3, 16, 18 maiorumque fames
 'bads' esot metaforiski ielīnīts "vēlēša-
 nās" vietā.

Par metonīmijām aizrādīts pie
 carm. 1, 20, 10 Tu bibis uvam - te
 uva - vinum" vietā - trops metonīmija.

Pie epist. 1, 18, 105 bibit pagus -
 nozīmējot "pagani bibent".

Epist. 1, 16, 18 quid est omnis Roma? vīnšprasa.
 "omnis Roma" esot "omnes Romani" vietā.

Pie epod. 2, 29

at cum tonantis annus hibernus Iouis,
 te esot sineklocha, jo "annus hibernus"
 ir "hibernum tempus" vietā. -

Pie epod 9 19

hostiliumque navium portu latent
 puppes sinistorum citae,

te Porfirions vērs lasītāja uzmanību uz sineclochu un perifrasi.

Pie epod. 10, 17 airāolita tropu onomatopija.

Pie carm. 1, 14, 12 silvae filia nobilis. Porfirions saka: Utrum silvae nobilis an tu nobilis - tā esot amfibolija. Tāpat pie sat. 2, 1, 48 Candida Albuca, amfibolija.

Pie epist. 1, 16, 31 nomine... oliei - archaisms.

Pie epist. 1, 16, 29 Augusti laudes... cum, figura anastrofa.

Epod. 9, 32 aut fertur incerto mari, airādita anafora.

Kā no iepriekšējā redzam, tad Porfirions gribējis lasītājus iepazīstināt ar galvenākajiem tropiem un figurām Horatija dzejā.

Līdzīgi viņš grib parādīt Horatija valodas skaistumu, tādēļ ļoti bieži atrodam airādījums kā "eleganter"

piem. pie carm. 1, 18, 15

et tollens vacuum plus nimio ...

eleganter, quia ex ebrietate plerique tibi adrogant quam debent.

Pie carm. 1, 24, 5 ergo Quintilium perpetuus sopor, eleganti un dzejiski Horātijs runājot par vāri.

Pie carm. 1, 6, 12 culpa oleterere ingenii, skaisti esot teikts "culpa ingenii".

Pie carm. 2, 5, 6... nunc fluviiis gravem solantis aestum

Porfizioms saka, ka skaistāk vairs nevarot pateikt, kā te pateikts.

Pie carm. 1, 35, 18

clavos trabales et cuneos manu

skaistā, eleganta koncepcijā Horātijs šos instrumentus piesūķir Fortunai, ar kuriem tā spaiola, moca, saista.

Pie epist. 1, 17, 30

canē plus et anque vitabit,

Horātijs esot aspiātīgi teicis par

cilvēna mulcību, kuri, liekas, dārgas
dabes nevis nicina, bet baidas.

Līdzīgi aizrādījums par asprātīgiem
izteicieniem ir pie epist. 1, 20, 26.

Kā mēs redzējam, tasb odās
Porfirions izel, Horātija skaisto valodu,
bet vēstulēs viņa asprātību.

Porfirions aizrauda, ka Horātijs, lie-
tojot sievietu kārtas vārdus, dažos
gadījumos parākot patīkamāku
izteiksmi. Tā pie eam. 1, 4, 12

sen poseat aqua,

Porfirions dara lasītāju uzmanīgu
par vārdu "agna", un varētu teikt
"agnus". Porfirions pats tomēr par šo
lietu nav skaidrībā, viņš saka:

Nescio quid enim quaedam elocutiones
per femininum genus gratiores fiunt.

Viņš arī pieved Vergīlija vārdu
no Aineiādas 8. gr. 641 kas tāpat mēdrot
varstīt: Et caesa iungebant foedera porca.

Vienā otrā var atrast aizrādījumu
"figurata elocutio" jeb "figurate".

Tā pie carm. 1, 6, 3

quam rem cumque ferox navibus aut equis
miles te duce gesserit,
vīennāsi bŕitu sã jāsana: scribentur res,
quascumque miles gesserit te duce.

Pie sat. 1, 6, 25 fierique tribuno,

Porfirions sana: figurate per dlativum
casum dicit ad pronomem tibi referens
"tribuno". Vīennāsiãu i: fierique tribunum.

Š vietās, kur Porfirions norāda uz
komiskiem izteiciem, piem. pie carm. 3, 21, 1
o nata mecum consule Manlio

vīns^o uzrunājot jorodamīs aurfom
un lai parādītu, eix vīnam bŕot ues
vīns, vīns sana, ka tā drīms: vīna
lanka ar vīnu.

Dažās vietās i norādīts uz flovātjā
ironiskajiem izteiciem.

Pie sat. 1, 10, 24 ut Chio nota si commixta

Falerni est, Porfirionis saxa: ironiam dicit. Pie epist. 1, 16, 40 vir bonus est quis? qui consulta patrum. Tas viros esot teints an ironiju.

Pie epist. 2, 1, 111 ipse ego, Horatiji to esot satiriski teicis.

Bieži var atrast pie Porfiriona ariz-
rādījumus par metatesi (translatio).

Pie carm. 1, 35, 30 iuvenum... escamen.

Te salīdzinājums ņemts no bitēm un attiecināts uz karavīru pulku.

Pie epist. 2, 2, 50 decisis..., Horatiji liezi lietojot šo metatesi; tas nozīmē-
pot, ka viņš bijis proskribēts.

Tālāk es pāriesu pie Porfiriona grammatiskajiem paskaidrojumiem, ko piemēram, Pseudo-Akrona komentāros neatrodam.

Pie epod. 14, 9

non aliter Samio dicuntur sisse Battello
Anacreonta Teium,

Porfirions vēš lasītāja uzmanību uz
 „arsisse Bathyllo”, kur parasti te lieto
 ar akuzatīvu, kā arī Vergilijs sarakst
 bukol. 2, 1 Formonsem pastor Corydon ardebat
 Alexin,

Pie carm. 2, 7, 11 Porfirions atrod, ka
 īpašības vārds lietots adverba vietā:

... et minaces

turpe solum tetigere mento.

„turpe tetigere” ir „turpiter tetigere” vietā.

Tāpat pie carm. 1, 22, 23

dulce ridentem balagen, dulce
 ir „dulciter” vietā.

Par verba „lavere” locīšanu, Porfi-
 rions dod garānu paskaistoņojumu pie
 carm. 3, 12, 2... neque dulci mala vino
 lavere;

viņš saka, ka agrāk lietoja to vārdu
 kā trešās konjugācijas vārdu „lavere”
 ne „lavare” un tā viņš ir locīts: lavo,
 lavis, lavit nevis lavo, lavas, lavat

Taspat darbības vārds ir pieminēts
epod. 17, 50 . . . . et tuo

cuore rubros obstetrice pannos lavit.

Līdzīgi Porfirions paskaidro verba
"edo" locīšanu pie epod. 3, 9

edit cicutis alium nocentius -

Viņš saka, ka bērnu vajagot lietot

"edit" kā "edat", jo tā loma: edo, es,

edit un optatīva futūra laikā:

utinam edim, edis, edit un daudz-
skaitli utinam edimus, editis, editi.

Arī vajagot teikt "alium" līdzīgi,
"solium, dolium", nevis kā tautā
saka "aleum".

Pie epod. 11, 18 imparibus certare,
te certare stāv blakus imparibus
kā arī Vergilijs, bukol. 5, 8

Tibi certat Amyntas.

Pie carm. 3, 30, 11 . . . . agrestium

regnavit populorum . . .

Porfirions saka, ka jāievēro izteiciens

veidots ar ģenetiṽu.

Pie carm. 2, 16, 37 ir aizrādījums, ka Graiae ir ģenetiṽos vienskaitlī, arī pie carm. 4, 4, 34 recti esot ģenetiṽos vienskaitlī.

Pie epod. 17, 20

amata nautis multum et institoribus, "amata" esot vokatiṽos, o amata.

Pie carm. saec. 47 plura relictis, viṽs pasaka, ka "relictis" esot no nominatiṽa daudskaitlī nekātas kārtā "relicta" ģemts.

Carm. 1, 32, 1

Poscimus siquid vacui sub umbra "vacui" esot nominatiṽos daudskaitlī. Līdzīgi aizrādījumi ir pie epod. 1, 17 un carm. saec. 25.

Pie carm. 3, 6, 22 et fingitur artibus, esot jālasa artibus, jo tā forma nav no nominatiṽa artes, bet artus.

Tāpat epod. 5, 20

plumamque nocturnae strigis,
 esot teints "strigis" nevis kā tāntoi
 sanot "strigae", tādēl, ka tas nānot
 no vārda "strix" nevis "striga".

Pie sat. 2, 3, 60 eolormit rajāgot
 saprast kā pagātnes nevis tagad-
 nes laiku. Un pie epod. 11, 9

in quis amantem languor et silentium,
 ir aiznādījums, ka vārdam "arguit"
 vidējā zilbe ir gai jāizrunā tādēl,
 ka tas ir tagadnes laiks.

Pie epod. 11, 15 Porfirions paskaido,
 ka Korātijs jānot atkarīgo
 vunu ar neatkarīgo:

quod si meis inuestuet praecordiis

libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat.

Te Korātijs pārģājis uz tieso vunu no
 netiesās, jo angstāk bija teicis R. 2.
 pauperis ingenium" querebar ad plorans tibi,

Pie epod. 2, 21 qua munere tu te Priape,
 Porfirions sava, ka munero un mune-

202 tiekot pareizi lietots aktīvā nozīmē. Pie sat. 2, 2, 124 *ae venerata Ceres*, „venerata” esot pasīvā nozīmē lietots kā arī Vergīlijs *Aineid.* 3, 460

cursumque dabit venerata secundus.
 Nedaudz ir atrodamī cēzrādījumi par dažu zilbju garumu un skumu.

Pie sat. 1, 6, 12 *contra balvinum Valeri genus*, Porfirijus dod paskaidrojumu: *Periphrasin autem necessario fecit sicut Lucilius (fragm. incert. 102.) cum dicit: Valeri sententia dia, quia scilicet nomen hoc quattuor brevium syllabarum est, et ob id non potest in hexametrum versum recipi.*

Pie *epod.* 11, 9 arguit - vidējā zilbe esot garā jāizrunā, jo tas esot tagadnes laiks.

Pie *eam.* 1, 24, 8 *quando ullum* - pirmā zilbe vārdā „quando” ir jāizrunā.

Pie sat. 1, 6, 122 *lecto* - pirmā zilbe

esot gara jāizrunā, tādēļ, na tas esot
 presentatīvs verbs no „lego”.

Pie epod. 16, 59 Ulixiei - te esot met-
 ra dēļ diaiuse (separatio), tāpat kā
 mēdrot teikt materiai (Lukrētījs) un
 pictai (Vergilijs Aineid. 9, 26). Tad varētu
 būt, ka tā esot locījusi kā vārdu „dieš”
 jo varot teikt, ka abi vārdi beidzas
 ar garu zilbi. Arī pie epod. 17, 14 Achillei
 un arī pie eam. 1, 15, 34 classis Achillei,
 Porfirions paskaido, ka šo vārdu un
 „Ulixiei” senie laudis varbūt izrunājuši
 līdzīgi vārdiem „diei” un „facili” -

Daudz Porfirions ir darījis Horātijā
 teksta labākai izprasānai. Savas pa-
 skaidrojuma viņš parāda Horātijā
 izteikto domu, parāda vārdu kārtību,
 kādā teksts jātulko, izskaidro saturu.
 Ja Horātijs teikumā izlaicis kādu
 teikuma locekli, vārdu, to Porfirions
 parāda. Tādēļ var bieži atrast

paskaidrojums vārds subaudiendum
est, kā piem. pie carm. 1, 14, 19

interfusa nitentes

vites aequora Cycladas,

Porfirionis saka: hic sensus per se acci-
piendus et subaudiendum hic, "suadeo"
ut sit: suadeo, vites aequora inter Cycla-
das nitentes fusa.

Pie sat. 1, 4, 63 alias iustum sit neque poema,
te trūstot vārds vai nu, "tractabimus" vai
"quaeremus" vai līdzīgs vārds.

Grūtāi izprotamu domu Porfirionis
palīdz izprāt, paskaidrojums iesā-
kot ar vārdiem intellegendum est,
kā pie carm. 1, 2, 21

audiet eiuis acuisse ferrum.

sic intellegendum: itaque audiet
vava iuventus maiores suos acuisse
ferrem.

Vai arī rescā sensus est kā pie carm. 1, 13, 17
felices... , sensus: satis felices existimo

ordo et sensus est: desine inter virgines
ludere, cum sis funeri propior.

Die dañādeim vietu nosamunim,
kas sastopami tekstā, Porfirions docl
turāms paskaichojuums, piem. carm.

1, 2 1, 9 vos Tempe totidem tollite laudibus,
vins saua, ka Tempe esot Tesālijā, patria-
ma ģnaino vietu em Penejas upes dēt, kuru
slavējot Apellonam par godu.

Die carm. 4, 4, 37

quid debeas o Roma Neronibus

testis Metaurum flumen et Hasdrubae,
Metaura esot Gallijas upe, pē kur, as
konsuls Nerons ar savu kolleģu Salina-
tom Hasdrubalu, kas aedis sevam
brālim Hanibalam uz Itāliju lielu
karaspēku, uzvarējis nogalinot pāri
par 45 tūkstošū karieņi.

Tāpat arī vins paskaicho tekstā
atrodamos Trāsvar dus, kāpiē carm. 1, 37, 30
Libennis — tie esot dūsīga Ilirijas

cilts loculi, kas esot gatavi doties
dzīvības brīsmās. Procarum. 1, 26, 5

Quid Tiridaten terreat - Tiridats bijis
armēņu ķēniņš.

Savus pasākākojēmus Porfirions
paudāra plašākus un interesantākus
pievedot Teivas. Procarum. 1, 3, 27 at-
dārn atstāstītu pazīstamo tēmu par
Prometeju. Kā jau esot zināms, stāsta
Porfirions, Prometejs esot nonesis no debe-
stīm uz zemi slēpeni un līdz ar to esot
zemes vīrsu radušās daudzās nelai-
mes. Vēl par Prometeju pieminēts pie
carum. 1, 16, 15 ... et insani leouis

vim stomacho adposuisse nostro,
Prometejān esot pavēlēts radīt cil-
vēkus no dūņām un no visiem dzīv-
niekiem pa daļai pielikt cilvēkam,
viņš pielicis vēderam lauvas
spēru, tādēļ arī cilvēki dusmās
visvarīgāk iedepoties kā citas dzīvās

būtnes. Pie earm. 4, 12, 7 Porfirious padar-
ta paristams teriu par Prouni.

Viņa esot no kāvusi savas māšas Filo-
melas un viņas pašas vīra Tereja dēlu
Itu un pasmežusi viņa miesas kā
ēdienu, vēlāk kad noziedrīgais darbs
ticis atulāts, abas māšas pārveistas
par bezoleģu un laustigalu un
pats Terejs esot ticis pārveists.

Pie epod. 39 ..... candidum

Medea mirata est ducem,

Porfirious paskaido, ka floratij's te
paristams teriu par Medeju ir pārveis-
tis joxā (in iocum convertit). Medeja
irivējusī fasonu ar kiploku (alio),
lai viņu sargātu pret vēšiem, kas
no mutes spēlēj' uzēni, kuri tam
stātes celā, ja viņš gribētu dabūt
zelta ādu.

Pie sat. 2, 5, 56 corvum deludet hiantem
captatorque dabit,

eos, quorum inter se amor ita consentit,
ut non ante ultimum vitae diem
resolvatur.

Sastop ari paskaidrojemos „id est“ ka-
pie carm. 1, 1, 72 Attaliciis condicionibus,
id est: regiis opibus. Est autem sensus.
quicumque consuerit agrum suum
colere, nequaquam solliceretur ad na-
vigandum, etiamsi regias opes pro-
mittas, ut hoc faciat.

Bez tam, ja teikuma locekli teustā
iz ikaisiti, ka nevar vairs tū virgli
orientētes izteiktajā domā, tad Por-
firions nāx palīgā un parāola
vārda vārtību sakot, orolo est, ka-
pie carm. 3, 23, 9

nam quae nivali pascitur Algido
devota quercus inter et ilices
ordo est autem nivali pascitur Algi-
do inter quercus et ilices.

Un pie carm. 3, 15, 5 inter ludere virgines,

te Porfirions pastāsta par ^{Aisopa} istamo fabulu par kraukli ar siera gabalu knābi un viltilgo lapsu.

Pie sat. 2, 6, 12 divas amicos Hercule, viņš pastāsta par Herkulu. Esot bijis kāds strādnieks, kas viņam vienmēr lūdzis, lai Herkuls viņam sagādānot mantu. Herkuls viņu sūtījis pie Merkurija. Tas arī strādniekam parādījis bagātības. Kad viņš tās izraka, viņš nopirka to pašu lauku, kurā viņš kā strādnieks bija strādājis un nodēvējis savam parastam darbam. Tā Merkurijš esot pierādījis, ka ne ar kādam bagātībām cilvēks var laimīgs, bet arī pēc bagātību atrašanās turpina savu ierasto darbu.

Pie, ar spēit. 402 Tirtaeusque, Porfirions pastāsta par Tirtaju. Šis esot bijis atēniecis, dziejnieks, neglita izskata un arguma.

Kaol lazeolaimoniesi: veola karu ar
 mesēniešiem, ilgi bija neskaists kara
 iznākums, taol viņi dabuja no Apol-
 lona atbildi, ja viņi gribot uzvarēt,
 taol tiem vajagot ņemt par kara
 vadoni atēnieti. Atēnieši sētija Tir-
 taju, cilvēku ar vienu aci un klibu.
 Viņš tiem spētēja priekšā uz trom-
 petes, tie sabaidījusies no nedzi-
 dētām skaņām bēga un tā lauo-
 nesi ieguva uzvaru. -

Pie carm. 4, 7, 27

nec Lethaea valet Theseus abrumperē carē
 vincula Pirithoo,

Esot zināms, sava Porfirions, ka Tesejs
 un Piritejs esot nokāpuši apantzeme
 lai nolauptu Proserpinu, bet uzvarēti
 viņi tur esot palikuši.

Pie sat. 2, 3, 299 discet pendentia tergo,
 Porfirions stāsta, ka esot kāda Aisopa
 fabula, kas sava, ka cilvēkam esot

divas somas, viena atrodas priekšā,
otra - aiz mugurē. Priekšējā somā mēs
lielot gaesnu klūdas, tādēļ mēs tās
labi varot redzēt; aiz mugurē atrodas
mūsu klūdas, kuras mēs noslēpjam
un negribam redzēt. Šo arī Katullus 18, 21
atminoties: Videmus manticae quod in tergo est,
arī Persijs 4, 24 unā: Spectatur mantica
tergo.

Atrodam arī pievestus Porfiriou
paskaidrojumos savām vārdus, parunas.
Ļoti bieži ir aizrādīts uz līdzīgām
parunām jeb izteiciņiem grieķu valodā.
Pie carm. 3, 6, 24

de tenero meditatur ungui:

Tā paruna esot ņemta no grieķu
valodas, kas saka: ἐξ ἀρχῆν ὀνόχων,
kas nozīmējot "a prima infantia".

Pie epist. 1, 17, 10 nec vixit male qui
vatus moriensque fefellit. "Fefellit"
nozīmējot "latuit" jeb "ignoratus est",

griekiem tas esot: Λάδε βιώσας.

Piedante poēt. 19 et fortasse expressum scis
simulare. Šī paruma esot vēsta pret
sliekšņu gļēnotājiem, kas cita nevā
laba nesivāja gļēnot kā cipresi.

Kāds jūrnieks esot gribējis, lai gļēno-
tājs atteļotu viņa nāvi. Tas jautājis,
vai viņš gribot, ka arī ciprese tur
tiklu pielūta. Arī griekiem esot tā
paruma: Μή τι καὶ κυπρίστον δέξῃς;

Piedante poēt. 139 parturient montes
hascetur ridiculus mus. Griekiski tas
skanot: ὄδινον ὄρος, τὸν δ' ἔτεκε μῦν.

Pie sat. 2, 3, 188 nec sum nihil ultra
Porfirionis saxa: per hoc illud prover-
bium vult interpretari μωρῶν καὶ
βασιλεῖν νόμος ἄφραγος.

Pie sat. 2, 3, 321 adde poemata,
esot tāntā paruma oleum in
incendio.

Pie epist. 1, 17, 23 omnis Aristippum,

Porfirions paskaido, ka stāstot, ka Platons, nosēdamus Aristipu noplīsusīs diēbēs, esot teicis: Ὁ Ἀπίστικτε, πάντα σοι πρέπει.

Az jo es no beidzu vienu posmu savā darbā, un es apskatīju Porfiriowa komentārus, kādā veidā viņi palīdz lasītājam saprast tekstu, iekārtināties tajā. Tālāk es apskatīšu tās vietas Porfiriowa komentāros, kur varētu nosmelties par pašu Horātiju, dzīvi, viņa draugiem, lauka bērniem.

Pie carm. 4,3,10

Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt, te Horātijs runājoš par saviem atpūtas brīžiem. Tiberā viņš esot labprāt dzīvojis un saraustījis savas dziņas.

Pie carm. 4,6,27

Daunia defende deus Camenae "Daunia Camenae" esot Horātija māxas, tas ir, viņa dziņas. Daunia

esot Apulijā, kurās zemē esot dzimis Horātijs. Arī pie eam. 3,30,10 Aufidus - esot upe Apulijā, kur Horātijs dzimis.

Pie eam. 3,14,28 consule Planco, te Horātijs saņot, ka konsula Planka laikā Horātijs esot bijis jauneklis.

Pie eam. 3,4,9

in fabulosae Vulture in Appulo

... extra limen Apuliae,
Porfirions uizrāda, ka Vultura kalns atrodas Apulijā, kur dzejnieks saņot viņš esot uzandzināts no aules vārda Apulija, viņš to saņot par teiksmainu, jo aules jau mēdzot mazajiem stāstīt teikas un pasakas.

Pie epist. 1,20,20 in libertino natum patri - Horātijs stāstot par savu dzīvi nemaz neslēpdams, ka viņš cēlis no zemākas kārtas.

Pie epod. 13,6

tu viva Torquato mox consule presso
meo,

konsula Manlija Torkvata laimā Horātijs
 esot dāimis, kas arī pie carm. 3, 21, 1

O nata mecum consule Manlio.

Pie carm. 2, 7, 13

sed me per hostis Mercurius celer,
 viņš saņa, ka Horātijs bieži pieminot,
 kā viņš esot kalpojis Bruta karaspēkā.
 Tas pats ir pie carm. 3, 4, 24 vestis amicum,
 esot bijis Bruta karaspēkā un bijis
 brīvmās, kad Augusts esot piespīlējis
 Bruta karaspēku bēgt, bet tagad
 viņš esot mūzu aizsardzībā.

Pie epist. 2, 2, 46 Horātijs atvainojoties,
 ka esot karojis pret Augustu Bruta
 pusē. Tāpat pie carm. 1, 14, 17.

Pie sat. 2, 6, 36 Porfirions airāda, ka
 Horātijam esot bijusi dekurija.

Pie epist. 1, 16, 11 Porfirions paskaido, ka
 citu neno vāriān Horātijs neesot slavējis
 Itālijā kā Tiburnu un Tarentu.

Pie sat. 1,7,1 dod Porfirions paskaidrojums par Pupliju Rupiliju. Viņam esot pievārdots Traianestinas valdnieks, esot notiesāts trimdā, pēc tam bijis Afrīkā, dienējis Atijā Vara karaspēkā; vēlāk no triumfotriem proskribēts aizbēdzis pie Bruta karaspēkā. Tur viņš Horātijū Flaku izaicinājis uz studijām, kādēļ arī daļēnīkus viņu pieminot savā dzejā ar rūgtumu.

Pie epod. 1,7 Porfirions saka, ka Cezars Augusts esot devis Horātijam atvaļinājumu no dienesta, no viņš citiem nav darījis.

Pie epist. 2. sākumā Porfirions airāda, ka šo grāmatu Horātijš esot rakstījis uz Cezara uzmunādinājuma, ko arī apliecinot Svetonijs Horātijā biogrāfijā.

Bez šīm ziņām par Horātijā dzīvi, var atzīmēt dažas vietas,

kur Porfirions aizrāda uz Horātijā avotiem. Pie carm. 1,10,1 viņš saka, ka šī oda esot no dzejnieka Alkaja.

Pie carm. 4,3,10 Aeolio carmine - te esot jāsaprot liriska dziesma, jo daži liriski kā Alkajs, esot vairāk lietojuši ajoliesu dialektu.

Pie carm. 4,9,7 Caeque et Alcaei minaces, Simonids esot no Kejas salas bet Alkaja dziesmu Horātijs tādēļ saucot bargu, jo tas daudzus cilvēkus esot izmētis no valsts ar savu dziesmu bardzību.

Ar Anameontu Horātijs esot izlietojis, tā pie carm. 1,27 viņš saka, ka šīs odas doma esot nēmta no Anameonta trešās grāmatas.

Pie epist. 1,19,25 viņš saka, ka no Archilocha viņš ņēšot cita nēnā panēmis kā pantmēru.

Pie carm. 1,15 Porfirions aizrāda,

ka Horātijs atdarinot Baekhiliodu
 jo kā tas liekot Kasandrai pārē-
 ģot Trojas nākotni, tā Horātijs
 Protejam.

Pie carm. 1, 12, 1 ir aizrādījums, ka
 šo odu viņš aizņēmis no Pindara.

De arte poetica sākumā Porfi-
 rions pasaka, ka te Horātijs savā-
 cis Neoptolēma τοῦ Παριάρου par
 poezijas mākslu pamācības gan
 ne visu, bet tikai visievērojamāko.

No latīņu raustmēkiem Porfi-
 rions piemin lūvīliju satīru 2.
 grāmatas sākumā sacēdams, ka
 viņam Horātijs esot sekojis raustot
 satīras.

Arī par Horātija draugu un lab-
 vēli Mecenātu atrod dažus aizrādi-
 jumus. Pie carm. 1, 1 atrodam
 paskaidrojumu, ka Mecenāts esot
 cēlis no etruskiem. To pašu viņš

airnāda arī pie carm. 3, 29, 1 Tyrrhena regum.

Pie carm. 4, 11, 14: .... Idus tibi sunt agenda,
qui dies mensem Veneris marinae
findit Aprilem.

Mecenāta dzimšanas diena esot
13. aprīlis, viņam par godu florātjs
to dienu sūtot un sarīkojot viesības.

Pie carm. 1, 20, 5

clare Maecenae eques,

esot zināms, ka Mecenāts palicis
pātnieku kārtā uz paša vēlēšanas,
lai gan viņam bija dota iespēja
nēsāt plato' apšuvi. Tas pats ir
pieminēts pie sat. 1, 6, 98.

Pie epod. 1, 31

satis superque me benignitas tua
ditavit,

florātjs bieži mēdrot airnādīt, ka
viņam esot Mecenāts dāvinājis
īpašumu sabīnu zemē.

Pie carm. 3, 8 Martius callebs quid agam
Calendi

šo dienu tādēļ, Horātijs sūētot, jo viņš
 esot izbēdzis no lielām bruismām,
 kad nokam būstot viņš esot gan-
 dūz nosists. Porfīrius saka, ka šī
 diena esot matronu svētku
 diena, tādēļ lai Meenāts nebūno-
 ties, ka viņš šo dienu svētot, lai gan
 viņam neesot siera.

Pie carm. 3, 29, 6 Porfīrius saka, ka
 Meenāts esot uzēlis torni, no
 kura viņš varējis tālu redzēt.

Pie carm. 3, 29, 25

tu civitatem quis deceat status
 curas,

varot spriest, ka tajā laikā Mee-
 nāts esot bijis pilsētas prefests.

Pie sat. 1, 8, 7 novis hortis, Horātijs
 to tādēļ saka, jo Meenāts pirmais
 esot nolēmis ierīkot Eskvilina
 apgabata dārzus veselīgā gaisa
 dēļ. Pie sat. 1, 6 sākumā Porfīrius

stijš Jūsus esot komēdiju rakstnieks

Carm. 2,9 sākumā Porfirions saka, ka šajā dziesmā Horātijs mininot savu draugu bijušo konsulu Valgiju.

Arī nānsiā dziesma veltīta Valgijam.

Pie carm. 2,6 saka, ka Horātijs uzrunājot Septimiju, romiešu jātneinu, savu kara biedru.

Pie carm. 2,7 - šo odu viņš rakstot savam biedram Pompejam, kuru apsveicot, ka tas atgriezies tēvijā, Horātijs arī aizrādot, ka abi bijuši Bruta nometnē.

Epod. 11 Horātijs uzrunājot savu biedru Pettiju.

Tie arī būtu visi aizrādījumi, ko var atrast par Horātijā draugiem un laika biedriem.

Kā redzējam, par Mecenātu bija vairākas piesīmes, bet pārējiem nedaudz.

stāsta, ka Horātijs slavējot Mecenāta godprātību, jo viņš pieņemot bez izšķirības nā dzīciltīgos, tā zemākas kārtas laudis.

Bez šīm pieņēmēm par Mecenātu varam atstāt arī dažus aizrādījumu par Horātijā draugiem un laika biedriem. Pie sat. 1, 9, 22 viņš saka, ka Horātijam bijuši draugi Visks un Varijs. Varijs esot ļoti mācīts vīrs un tanī laikā bijis augstā amatā. Esot raustījies arī tragēdijas. Par Visku esot tālāk stāstīts, lai gan to neatrodam Porfiriona komentāros. Acīmredzot, tas ir vēlākā laikā izlaists raustot.

Pie šīs pašas satīras 60. rindas Porfirions piemin Aristiju Fusku. Tas esot bijis tā laika ievērojams grammatikā un Horātijā draugs.

Pie 'epist. 1, 10 viņš aizrāda, ka Ari-

Beidzot es pāriesu pie sava apcerējuma pēdējās nodaļas, kur es apskatīšu Porfiriona aizrādījumus par paralēlām vietām Horātija un citu dzejnieku darbos.

Visvairāk iespēju vietu Horātijam ir ar Vergiliju. Paralleles ir atrodamas gan atsevišķu vārdu lietošanā, gan veseli 'teikumi.

Pie epod. 9, 22 Porfirions aizrāda, ka viņam nesaprotamu iemeslu dēļ Horātijs lietojot sievietes kārtas vārdus - vīriešu kārtas vārdu vietā, piem. et intactas boves; arī Vergilijš tā sarakst Bukol. 1, 9

Ille meas errare boves ut cernis.

Horātijs epod. 14, 9

non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo,
lietojot vārdu „arsisse” ar ablatīvu,
kur Vergilijšs Buk. 2, 1

Formosum pastor Corydon ardebat flexis,

lietojot amuzatīvu.

Parallele vārdu izvēlē. Horātijs epod. 3,9

... candidum

Medea mirata est duces,

"candidus" esot lietots "pulchritudo" nozīmē, piem. Buk. 5,56

candidus insuetum miratus limen Olympi,
tāpat arī candida Dido - Aineid. 5,571
un candida Maia - Ain. 8,138.

Epod. 2,63

videre fessos vomerem inversum boves

arī Vergilijs līdzīgi saucot Buk. 2,66

Aspice aratra iugo referunt suspensa iuveni.

Horātijs carm. 2,8,13 ... violent

simplices Nymphae,

un Vergilijs Buk. 39

sed faciles nympphae visere sacello.

Horātija epod. 2,29

at cum tonantis annus hibernus Iovis,

un Vergilijs Bun. 3,57

Nunc frondent silvae nempe formosissimus
Annus,

Porfirions saka, ka abi lietojot sinek-
dochu : gadu lietojot gada laika
vietā.

Par dzejnieku Meviju Horātijs epod 10,1
Mala soluta navis exit alite
ferens olentem Merium,
arī Vergilijs nicinot šo nelaimīgo dzej-
nieku sacīdams Buc. 390

Qui Bavium non odit, amet tua carmina Maevi.
Abi lietojot „stare“ plenum esse vietā:
Horātijs carm. 1,9,1

Vides ut alta set nive candidum,
Bucol. 7,53

stantiuniperi et castaneae hirsutae,
arī Ennijs sarakstot fragm. 127
stant pulvere campi.

Tālā apskatīšū Horātijs par allelās
vietas ar Vergilija georgiju grāma-
tām.

Horat. carm. 1,4,1 solvitur aeris hiems,
Porfirions stāsta, ka Favona vējš

Kas grieķisai saucoties Ζέφυρος saucot
piest pavasarī, no arī Vergilijs piemi-
not georp. 1,43

Vere novo gelido canis eum montibus unior.
liquitur et zephyro patris se glæba resolvit.

Par Peliju un Ossu runā Horātijs carm. 3,4,51
fratresque tendentes opaco

Pelion imposuisse Olympo.

Vergilijs g. 1,2,84

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam

Scilicet atque Ossae frondosum involvere Olympum.

Par vārnām, kas pareģo laiku Horātijs
stāsta carm. 3,17,12

sternit, aquae nisi fallit augur
annosa cornix.

Arī Vergilijs saucot, ka tās esot draudo-
jā lietus pareģes g. 1,388

Tum cornix plena pluviam vocat improba voce.

Abi lietojot vārdur „queror” runājot
par olīvniemiem. Horātijs epod. 2,26
querunter in silois aves,

Vergilijs g. 3, 328

Et cantu querulae rumpunt arbusta cicadae.

Dzejniei mēdzot teikt "purpureus" "pulcher"
vieta, tā Horātijs carm. 4, 1, 10

purpureis... oloribus,

arī Vergilijs g. 1, 405

Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo
un g. 4, 373

In mare purpureum violentior effluit amnis.

Pie Horātijs carm. 1, 21, 1

Dianam tenerae dicite virgines

Porfirious nava, ka Horātijs lietojot
'cantate' vietā "dicite" kā arī Vergilijs g. 3, 6.

cui non dictus Hylas puer et Latonia Deles.

Abi lietojot archaismu "nomine... dici,"

Horātijs epist. 1, 16, 31 un Vergilijs g. 4, 356

te crudelem nomine dici.

Horātijs sat. 1, 3, 17 noctes vigilabat ad ipsum mare,
'noctes' esot teikts adverba vietā kā
arī Vergilijs g. 4, 514 Flet noctem.

Tagad apskatīšu dažus piemērus no
parallelām vietām ar Vergilija
Aineidas.

Pie epod. 10, 13

cum Pallas isto vertit iram ab Ilio
in impiam Aiacis ratem.

Tas esot parāstams no Aineidas, 39

Pallas ne exere classem

Argivum atque ipsos potuit summergere ponto
unius ob noscam et furias Aiacis Oilei?

Abi piemini Jana templa durvis, florātijs

epist. 2, 1, 255 claustraque custodem... Janum,

Vergilijis A. 1, 293 dirae ferro et compagibus artis

claudentur belli portae.

Jupiters negaisa vieta lietots pie florā-
tija carm. 1, 22, 19 ... malusque

Juppiter arguet;

un Vergilija A. 3, 116

... modo Juppiter adsit

tertia lux classem Cretaeis sistet in oris.

Pie florātija carm. 4, 5, 91

cunctantem spatio longius annuo

Porfirions airāda, ka cunctantem" esot
lietots „demorantem" nozīmē kā arī
Vergilijs lietojot A. 4, 133

Reginam thalamo cunctantem ad limina primi.
Horātijs carm. 3, 4, 29 utcumque mecum vos eritis,
„utcumque" esot „ubicumque" vietā, tā arī
Vergilijs A. 5, 329 caesis ut forte iuvenis
esot „ubi caesis" vietā.

Īpašības vārds adverba vietā Horāti-
jam carm. 2, 12, 14 ... lucidum
fulgentis oculos...

vajagot būt „lucide fulgentis"
kā arī Vergilijs sarakstot A. 6, 288
horrendum stridens,

„horrendum" ir „horrende" vietā.

Par dzelteni Tiberu runā Horātijs
carm. 1, 2, 13 flavum Tiberim,
un Vergilijs A. 7, 31

verticibus rapidis et multa flavus arena.
Vienādi teikumi Horātijam epod. 8, 3
... et rugis vetus

frontem senectus exaret,
 un Vergilijam A. 7, 417

et frontem obscenam rugis arat.

Pie caim. 1, 4, 12 seu poscat aqua,

Porfirious dara lasitāju uzmanīgu,
 ka Horātijis labāk esot gribējis aquam
 siewiešu kārtā nā agnum, to arī

Vergilijis lietojot Ain. 8, 641

Et caesa iungebant foedera porca,

Porfirious vēl piezīmē: nescio quid enim
 quaedam elocutiones per femininum
 genus gratiores fiunt.

Apskatījusi Horātija parallels
 ar Vergiliju, pāriem pie paralle-
 lēm ar Lūciliju. Visvairāk ir
 parallels ar Horātija satīrām,
 cetrās vietās ar odu rindām un
 pāris vietās ar aēstulēm.

Pie Horātija sat. 1, 6, 22

quoniam in propria non pelle quiessem,
 tas izteiciens esot tāpat sacīts, jo

senie ļaudis esot gulējuši ādās.

Tai lietai esot arī lūvlijs liecinieks

(Lūvil. fragm. 3,41)

Per mihi lectum imposui pedem pellibus
labes

Abi dalot vārdu divās daļās. Horātijs
epist. 2,2,93 circum spectamus autē
lūvlijs tā mēdrot darīt pēc seno
raustnieku paraduma (Lūvil. fragm. 9/2^a)

Vārdu "cohors" abi lietojot "amici"
nozīmē; pie Horācija epist 1,3,6

Quid studiosa cohors operum struit?
ar lūvlijs XI fragm. 307 lietojot.

Pie carm. 3,21,7

Descende, Corvino iubente

promere languidiora vina,

Porfirions air tāola uz izteicienu

"descende promere" kas esot lietots

"descende ut promas" vietā. Ar lūvlijs

Cijs tā mēdrot teikt. Lūvil. 5,34

Da libere ab summo.

Pie sat. 1,3 sākumā Horātijs runājot par Tigelliju Hermogēnu, viņš esot „Sardum”, jo esot dzimis Sardinijā.

Porfīrius aizrāda, ka varot lietot „Sardum” un „Sardiniensem”.

Lūsiļijs fragm. 6,24 saucot Sardiniensem terram. Porfīrius saka, ka šie grammatiski daļot šos abus apzīmējumus. „Sardus” esot cilvēks, kas Sardinijā dzimis, bet „Sardinienensis” esot Sardinijas iedzīvotājs.

Abi lietājot vārdu „natus”, „factus” vietā, kā Horātijs carm. 1,27,1

Natus in usum laetitiae scyphis,
un Lūsiļijs in cert. 68

Podicis hortensi est ad eam rem nata palaestra.

Kā no iepriekšējā redzējam, Porfīrius vairākus atradus paralēles atveidīju vārdu lietošanā.

Atrodam arī ne daudzas paralēles ar Terentiju. Līdzīgi izteicieni ir

Horātija sat. 1, 9, 35 Ventum erat ad Vestae
 un Terentijam Adel. 4, 2, 43

Ubi ad Dianae veneris.

Abi lietojot nānotui konjunktīva vi-
 tā pie Horātija epod. 15, 24

Ast ego vicissim risero,
 un Terentijam Phorm. 4, 3, 76

Uxori tibi opus esse dicero.

Pie Horātija epod. 1, 19

Ut adsidens in plumibus pullis avis
 serpentium adlapsus timet,
 Porfirions paskaidro, ka timet² lie-
 tots ar "illis" ne vis "pro illis", tā
 ar Terentijs Heaut. 3, 2, 20

Syre tibi metui male.

Pie sat. 2, 2, 77

cena desurgat dubia,
 un Terentijs tā sacot Phorm. 342

Cena dubia apponitur.

Tad var atzīmēt, ka pie Horātija
 carm. 2, 12, 7 ... unde periculum

fulgens contremuit domus,
 unde⁴ esot „a quibus” vietā kā varot
 arī pie Terentija Eun. 1, 2, 34 atrast
 { praedonibus unde emerat se audisse.
 Nobeidzot 50 nodalēn par Porfiri-
 ova pievestajām paralelēm starp
 Horātijā un dažādu citu autoru
 rindām un vārdiem, vēl piemi-
 nēšu dažas paraleles pie Plauta
 Iz aizrādījums par dažu kopīgu
 vārdu lietošanu. Tā pie Horācija
 epist. 1, 15, 28 praesepe - esot
 ταῦσι νόσισ, šis vārds esot satiris-
 ki lietots par galdu, kā arī pie
 Plauta Curcul. 2, 1, 13 varot atrast.

Pie carm. 1, 20, 10 tu bibis uvan -
 te esot metonīmija, kad Plauts
 Trinum 2, 4, 125 parot p. r. tēji „vinum” „uā”
 vietā

Tum vinum priusquam coctum est pendet
 putidum.

Bez šo autoru pievestām paralēlēm vēl atrodam paraleles vietās no Homera, Cicerona, Sallustija, Persija un Lucrecija.

Ar šo es izbeidzu savu apcerējumu par Porfiriona komentāriem Horātijam.

Apskatot šos komentārus īsumā varētu teikt, ka tie ir plāsi, vispārīgi izstrādāti. Tiesām var redzēt, ka Porfiriona mērķis bijis padarīt Horācija dzeju visiem lasītājiem viegli saprotamu, pat ar saviem parakaidojumiem un papildinājumiem nodams patīgā teksta izprasānā.

Komentāri nav pārāk sausi, vienmērīgi sastādīti, viņš mēģina ar dažādiem līdzekļiem tos padarīt interesantākus, saistošākus, piemēram pieliekot mitus, nostāstus, parunas un izteicienus.

Komentārs ir viegli lasāms, jo

Porfīziona valoda ir vienkārša, sastāv no īsiem, koncentrētiem teikumiem, neizplūst nevajadzīgā liekvārdībā.

Ir arī Porfīziona komentāram savas negatīvās puses, par kurām es jau agrāk aizrādīju, piem. paskaidrojumu izlaidumi vairākām rindām, bet par šīm nepilnībām ir grūti spriest, vai tā ir Porfīziona vaiņa vai arī pa daudzajiem gadu simteniem darba pārraustītāju kļūda un neuzmanība.

Izlietotā literatūra.

Pomponii Porphyrii commentarii in Q.

Koratum Flaccum. Lipsigā, Teubner, 1874.

Korācija odes un epodas citēja pēc

Q. Koratius Flaccus Oden und Epoden, erklärt von A. Kiessling, Berlin, Wiedmann, 1917.

Korācija satīras un vēstules citēja pēc

Q. Koratii Flacci Carmina Lucianus Mueller,

Leipzig, Teubner, 1890.

Vergiliū pēc: G. Fanell Vergilii opera, Teubner.
 Martin Schanz Geschichte der römischen
 Litteratur III, Minchenē, 1896.

W. S. Teuffel Geschichte der römischen Litteratur
I. 1916, II. - 1910, III. - 1913. Teubner.

Philologische Wochenschrift 1931. g. № 9.

Gudemann Grundriß der Geschichte der
 klassischen Philologie, Teubner 1907.